

12.1.2022

VMJulKICT

Päivi Anttila, Sami Kettunen

Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen ohjausryhmän ylimääräinen kokous

Aika 12.1.2022 klo 10-11.30

Paikka Teams

Osallistujat	Jarkko Levasma	ICT-johtaja, VM	pj
	Maria Nikkilä	tietohallintoneuvos, VM	vpj
	Mikko Levämäki	erityisasiantuntija, SM	jäsen
	Johanna Kari	neuvotteleva virkamies, SM	varajäsen
	Laura Eiro	ylivohtaja, LVM	jäsen
	Mari Starck	yksikön johtaja, LVM	varajäsen
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	jäsen
	Jonna Korhonen	opetusneuvos, OKM	varajäsen
	Liisa Huhtala	hallitusneuvos, TEM	jäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM	jäsen

Sihteeristö:

Markus Rahkola	erityisasiantuntija, VM
Kimmo Mäkinen	erityisasiantuntija, VM
Riitta Partala	johtaja, hankepäällikkö DVV
Juhani Ruutu	ylitarkastaja, POHA
Sami Kettunen	hankepäällikkö, VM pääsihteeri
Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM sihteeri

Erikseen kutsuttuna	Emilia Laitala	erityisasiantuntija, VM
	Jesse Heiskanen	erityisasiantuntija, VM
	Teemu Kääriäinen	erityisasiantuntija, VM
	Alexandra Hacklin	koordinaattori, VM
	Verna Heino	ohjelmapäällikkö, VM

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (Jarkko Levasma)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

Päätös: Hyväksyttiin.

2. Lainsäädäntöehdotukset ja vaikutusarvioinnin tilannekatsaus (liitteet 1a-1b)

Emilia Laitala esittelijänä. Aikataulusyistä lainsäädäntöehdotukset ovat sihteeristön virkamiesluonnoksia, ne tullaan vielä käsittelemään lainsäädäntötyöryhmässä.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista, uusi laki digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta ja muutoksia lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista, passilakiin, henkilökorttilakiin sekä lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa. Luonnoksesta puuttuu sääntely vaihtoehtoisesta välineestä. (Suomi.fi-avain)

Laki Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista

Ehdotetaan uutta lakia, jonka nojalla Digi- ja väestötietovirasto tulisi tuottamaan digitaalisen henkilöllisyyden palveluja. Laissa säädettäisiin DVV:n tehtävästä tuottaa digitaalisen henkilöllisyyden tietojärjestelmää (mobiilisovellus ja sen taustajärjestelmä), ydinidentiteetin todistetta, ulkomaalaisen digitaalista asiointivälinettä, digitaalisen henkilöllisyyden hallintapalvelua sekä lukijarajapintaa. Lakiin sisällytettäisiin vielä jatkotyössä oma luku Suomi.fi-avaimesta.

Laki digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Ehdotetaan uutta sisäministeriön lakia, jossa säädettäisiin Suomen kansalaiselle ja Suomessa oleskelevalle ulkomaalaiselle myönnettävästä digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta. Poliisi luovuttaisi digitaalisen henkilöllisyystodistuksen haltijalle kopion häneen liittyvistä heko-passirekisterin sisältämistä tiedoista henkilön itsensä hallittavaksi. Digitaalista henkilöllisyystodistusta voitaisiin käyttää sekä sähköisessä asiointissa että käyntiasiointissa.

Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta

Tunnistuslaissa säädettäisiin digitaalisen henkilöllisyyden palvelujen tarjoajan roolista ja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tarjoamisesta luottamusverkostossa. Lakiin lisättäisiin omat säännökset, jotka koskevat digitaalisen henkilöllisyyden palvelujen tarjoajaa, eikä tunnustuslakia sovellettaisi muilta osin tähän tahoon. Sääntelyllä mahdollistettaisiin digitaalisen

henkilöllisyystodistuksen käyttäminen yksityisen sektorin sähköisissä asiointipalveluissa luottamusverkoston kautta.

Muutokset sisäministeriön voimassa oleviin lakeihin

Ehdotetaan muutettavaksi passilakia, henkilökorttilakia sekä lakia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa. Passilakiin ja henkilökorttilakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä, jonka nojalla henkilökorttiin ja passiin sisältyisi oikeus laissa digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta tarkoitettuun henkilökorttiviranomaisen myöntämään digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen. Henkilökorttilain osalta pykälä ei koskisi väliaikaista henkilökorttia eikä alle 15-vuotiaalle myönnettyä alaikäisen henkilökorttia. Passilain osalta pykälä ei koskisi väliaikaista passia eikä hätäpassia. Lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 §:n 16-kohta, jonka nojalla poliisilla olisi oikeus saada DVV:n rekistereistä tietoja ydinidentiteetin todisteen myöntämiseksi sekä digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tuottamiseksi.

Käydyssä keskustelussa täydennettiin, että Digitaalista henkilöllisyystodistusta voi hakea Suomen kansalainen, jolla on voimassa oleva Suomen viranomaisen (poliisi, UM) myöntämä passi tai henkilökortti, tai ulkomaalainen henkilö, jolla on voimassa oleva Suomen viranomaisen (poliisi) myöntämä ulkomaalaisen henkilökortti.

Ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline tarjotaan ja sitä voisi hyödyntää palveluissa mutta on riippuvainen siitä, ottaako vastaanottava taho sen käyttöön.

Markus Rahkola lisäsi, että pykäläluonnokset on jaettu vaikutusarvioinnin alatyöryhmälle 10.1. kommentoitavaksi ja ryhmän raportti jaetaan ohjausryhmälle viikko 3 mennessä.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

3. Hankkeen ratkaisukuvaus (liitteet 2a-2b ja 3a-3b)

Sami Kettunen esittelijänä.

Vaihtoehtoinen väline

Vaihtoehto 1: digitaalisen henkilöllisyystodistuksen toimintaperiaatteiden mukainen väline

Vaihtoehtoisina välineinä digitaaliselle henkilöllisyystodistukselle olisivat passi ja henkilökortti, sekä niillä sijaitsevat, henkilötiedot sisältävät etälueettavat varmenteet. Passin tai henkilökortin myöntämisen yhteydessä jokainen saisi halutessaan

maksutta tietokoneeseen liitettävän erillisen etäluennan mahdollistavan laitteen. Passin, henkilökortin ja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen digitaaliset tietosisällöt olisivat toisiaan vastaavat. DVV toimisi teknisenä varmentajana ja poliisi digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myöntäjänä. Varmenteella toteutettaisiin vastaava tunnistautumistoiminnallisuus kuin nykyisin kansalaisvarmenteella.

Vaihtoehto 2: sähköisen tunnistusvälineen toimintaperiaatteiden mukainen työnimellä Suomi.fi-avain kuvattu ratkaisu

Suomi.fi-avain toteutettaisiin siten, että se mahdollistaisi luotettavan sisäänkirjautumisen sähköisessä asiointissa ja muistuttaisi toimintamalliltaan nykyisenkaltaisia sähköisen tunnistamisen välineitä. Henkilötiedot haettaisiin viranomaisrekisteristä tunnistuspalvelun avulla. Toteutettaisiin helppokäyttöinen sähköisen tunnistamisen väline, joka voisi olla käytännössä esimerkiksi kertakäyttösälanoja tuottava tunnistuslaite. Ratkaisu voisi myöhemmin tukea henkilön itsensä hallussa olevaa digitaalista lompakkoa siten, että Suomi.fi-avain toimisi turvallisen varmennettujen henkilötietojen säiliön avaimena ja lompakon tiedot sijaitsisivat muualla kuin itse välineessä; esimerkiksi pilvilompakossa. Julkisen sektorin palvelut voisivat hyödyntää Suomi.fi-avainta Suomi.fi-tunnistuspalvelun kautta. Suomi.fi-avain olisi hallinnoitavissa saman hallintaportaalin kautta kuin digitaalinen henkilöllisyystodistus.

Käydyssä keskustelussa täydennettiin, että vaikka Suomi.fi-avain ei ole osa luottamusverkostoa, sillä on mahdollista tunnistautua julkisen hallinnon palveluihin, joissa edellytetään vahvaa sähköistä tunnistamista.

Keskustelussa lisättiin, että korkeakoulupuolella kaikki halukkaat hyödyntäjät eivät ole päässeet tunnistautumaan johtuen nykyisen suomi.fi-tunnistamispalvelun laista johtuvista rajauksista.

Keskustelussa tuotiin myös esille, että Suomi.fi-avainta käytettäisiin Suomi.fi tunnistamisen kautta. Suomi.fi-avain olisi puhtaasti tunnistusväline, jolloin tullaan myös tunnistusproblematiikkaan, voidaanko sitä tarjota yksityisellä sektorilla vai ei. Asiasta ei ole keskusteltu vielä tarkemmin. Tukipalvelulakiin ei olla tässä yhteydessä tekemässä muutoksia.

Päätösesitys: Hanke tuottaa mahdollisimman saavutettavan ja helppokäyttöisen sähköisen tunnistamisen ratkaisun julkisen sektorin sähköisiin palveluihin toteuttamalla muistiossa (liite 2a) esitetyistä vaihtoehdoista vaihtoehdon 2: sähköisen tunnistusvälineen toimintaperiaatteiden mukainen työnimellä Suomi.fi-avain kuvattu ratkaisu.

Päätös: Esitys vaihtoehto 2 hyväksyttiin.

Suhde luottamusverkostoon

Päätösesitys 1/1: Digitaalinen henkilöllisyystodistus ei ole luottamusverkostossa, mutta sitä voidaan hyödyntää luottamusverkostossa ensitunnistamiseen, josta säädetään tunnustuslain 17 §:ssä sekä henkilöllisyyden osoittamiseen toistuvasti yksityisen sektorin tuottaman sovelluksen tai palvelun (tunnistuspalvelu) kautta. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen hyödyntäminen ensitunnistamisessa tai henkilöllisyyden osoittamisessa toistuvasti olisi maksutonta sitä hyödyntäville asiointipalveluille. Jatkossakin yksityisen sektorin asiointipalvelu voi tehdä kaupallisen sopimuksen välityspalvelun (yksityinen yritys) kanssa henkilön tunnistamisesta, Julkisen sektorin palveluihin on edelleen mahdollista tunnistautua kaikilla niillä vahvan sähköisen tunnistamisen palveluilla, joiden kanssa palvelujen käytöstä on sovittu. Tunnistustapahtumasta maksetaan tunnustuslain mukainen korvaus yksityisen tunnustuspalvelun tarjoajalle erikseen määritettävän siirtymäkauden ajan.

Päätösesitys 2/2: Työnimellä Digitaalinen kukkaro kulkenut ulkomaalaisen henkilön digitaalinen asiointiväline ei ole luottamusverkostossa eikä rinnastu tunnustuslain mukaiseen vahvaan sähköiseen tunnistusvälineeseen. Ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline ei ole digitaalinen henkilöllisyystodistus eikä sen tiedot nauti julkista luotettavuutta. Ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline voidaan hyödyntää yhtenä henkilöllisyyttä varmentavana tekijänä yksityisellä ja julkisella sektorilla, mutta kukkaro yksinään ei riittäisi henkilöllisyyden osoittamiseen.

Keskustelussa täydennettiin, että säädösryhmä ottaa kilpailuoikeudelliset asiat käsiteltäväksi. Säädösasioita tuodaan käsiteltäväksi 27.1. ohjausryhmään.

Päätösesitys: Liite 3a hyväksytään ja viedään osaksi ratkaisukuvausta

Päätös: Esitys hyväksyttiin liikenne- ja viestintäministeriön muistioon (liite 3a) esittämien muutosten mukaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriöltä voi tulla täydennyksiä esitykseen myös kilpailuoikeudellisesta näkökulmasta.

4. Muut asiat (Jarkko Levasma)

- Tulevat kokoukset: 27.1. klo 9-11, 10.3, 7.4, 5.5, 16.6, 1.9, 6.10, 3.11. ja 1.12. klo 14-16

5. Kokouksen päättäminen (*Jarkko Levasma*)

Kokous päättyi klo 11.08.

Liitteet

Liitteet 1a-1b Pykälät ja säädöskohtaiset perustelut (luonnos)

Liitteet 2a-2b Vaihtoehtoinen väline

Liitteet 3a-3b Suhde luottamusverkostoon